

סיפורים נפלאים פרשת וארא

אולם אם אצא מן המצר, בוודאי שאעזור לו". אמר לו החת"ס - "בפרשת השבוע - אומר הקב"ה: "וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל", מה הפירוש המלה "וגם" וכי מי עוד שמע את נאקתם? אלא, בשעה שבני ישראל נאנקו ונאנחו תחת עול מצרים, שמע כל אחד מהם גם את אנחת אחיו, למרות השעבוד, השתדל כל אחד להקל מעל סבלו של רעהו בכל יכולתו, ובשכר שמיעה זו שמע גם הקב"ה את אנחתם והושיעם. א"כ, עוזר גם אתה לאחרים למרות מצבך הלא טוב - ובוודאי יושיעך ה' מכל צרותיך!

"ולקחתי אתכם לי לעם והייתי לכם לאלקים" (ו, ז)

מעשה בהרה"ק רבי משולם זושא מהאניפולי זיע"א שיצא פעם בראש השנה קודם התקיעות מבית המדרש, וראה תינוק מישראל מבני עניים, לבוש קרעים ופניו רעים, שאל אותו רבי זושא, בני! האם אינך מתקנא בבני הערלים האוכלים משמנים ושותים ממתקים ולובשים מלבושי כבוד? השיב התינוק, לא, אין אני מתקנא בהם כלל, שלי גדול משלהם, ישראל אני ומאמין באלוקי ישראל. חזר רבי זושא לבית המדרש ואמר: ריבון העולמים, הבט משמים וראה מי כעמך ישראל עם סגולה, תינוק מישראל אפילו כשהוא רעב וצמא ולבוש קרעים ובלואים, מקבל הכל באהבה ובלבד שישראל הוא.

"ואני אכביד את ליבוי" (ז, ג)

לכאורה אם ה' הכביד את ליבו של פרעה מדוע הוא בעצם אשם? אלא, ה' רצה שפרעה יחזור בתשובה, לא בגלל המכות אלא מתוך הכרה שה' הוא האלוקים. לצורך זה הקב"ה יצר איזון כדי ששיקול הדעת של פרעה יהיה אמיתי וכנה, ולאחר כל מכה הרי יוכל פרעה לחזור בו מהפחד של מכה נוספת... וכדי שהמכה לא תשפיע - הכביד ה' את ליבו.

משל למה הדבר דומה: יהודי שהיה לו דין ודברים עם גוי, גילה שהשופט הוא חברו הטוב של יריבו ואף הוא גוי. מה עשה? לילה קודם המשפט הוא התדפק על דלתו של השופט ומסר לו מעטפה מלאה במזומנים... למחרת כששני הניצים עומדים במקומותיהם שואל השופט

"וארא אל אברהם אל יצחק ואל יעקב" (ו, ג)

רש"י מבאר: וארא אל האבות. כך אנו אומרים גם בתפילת שמונה עשרה: אלוקי אברהם אלוקי יצחק ואלוקי יעקב - להגיד שכל אחד אחד הייתה השגחה מיוחדת בפני עצמו. ישנם אנשים שכששואלים אותם אם הם שומרי תורה ומצוות, הם משיבים: אתה יודע מי היה סבא שלי?!... הוא היה רב גדול... האנשים הללו חושבים שיש להם זכות אבות, אבל האמת הפוכה, הבן מזכה את האבא, ולא האבא מזכה הבן... משל למה הדבר דומה: קמזן רצה להגיע למקום חפצו עם מזוודות אך החליט ללכת ברגל ולא לשלם עבור הסעה. אך כובד המזוודות עצר בעדו... עצר נהג מונית ושאל כמה יעלה לו להגיע לביתו. הנהג ענה באדיבות: שלושים שקלים. "והמזוודות?" השיב לו הנהג: "המזוודות בחינם". קפץ מיודענו על המציאה ואמר לנהג: "מעולה, אז תיקח רק את המזוודות". השיב לו נהג המונית בקור רוח: "אני מוכן לקחת אותן בחינם, בתנאי שתשלם על הנסיעה..."

כן הוא הנמשל: כשאדם שומר תורה ומצוות ויש לו גם זכות אבות, זו מעלה גדולה שזכות אבות היא תוספת על העיקר.

דוגמה טובה לזה היא בפזמון "אחד מי יודע" בהגדה של פסח: כשם שבפסח אומרים שלשה אני יודע! - שלשה אבות. מתי השלושה אבות הם דווקא שלי הרי הם גם של ישמעאל ועשיו? כשאני מאמין באחד אלוקינו, ומקיים שני לוחות הברית, אזי שלושה אבות הם הזכות שלי דווקא...

"וגם אני שמעתי את נאקת בני ישראל אשר מצרים מעבידים אותם" (ו, ה)

מסופר שפעם אחת נכנס לחדרו של החתם סופר ז"ע, אחד מגדולי הסוחרים בעיר ובקש את עזרת הרב: "כפי הידוע לרב סוחר גדול אני, אולם כעת נקלעו עסקי לצרות, ומבקש אני ממעלת כבוד הרב שיברך אותי ובחכמתו הרבה שיתן לי עצה איך לצאת מן המצר".

"אכן, ידוע לי מצבך הקשה" - אמר הרב - "אולם עוד יודע אני, שאחיק עני ואביון וצריך הוא עזרה בפרנסתו, ואילו אתה מתעלם מלהושיט לו עזרה". "סלח לי כבוד הרב" - מלמל העשיר במבוכה - "אבל כרגע עסקי אינם מרשים לי לעזור,

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין ביוש
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

סיפורים נפלאים פרשת וארא

יבוא יום, והמלך יזכור את מצוקתי ויצווה לשלחני לחופשי, אולם עתה, משברור לי, כי היא עלי לשבת בבור צר זה עוד ימים רבים, ומי יודע עד מתי, כיצד אוכל לחדול מבכיי.

עתה שוב לא תתפלאו ודאי על בכיי לעת זו, סיים החתם סופר את דבריו, מה גם שאמרו לנו חז"ל (סנהדרין צח). אם ראית דור, שצרות רבות באות עליו כנהר, חכה לו. אם העניקו לנו זכויות אזרח בגלות מרה זו, מי יודע, כמה זמן עוד נגזר עלינו לשרת בגלות קשה זו. (אור אהרן)

"ושמתי פדות בין עמי ובין עמך" (ח, ט)

מסופר שבאותן השנים בהם הלכו יחדיו האחים הקדושים הרה"ק הרבי רבי אלימלך זי"ע והרה"ק הרבי רבי זושא זי"ע לגו גלותא, תפסו אותם פעם כמה רשעים וכלאו אותם בתוככי חדר קטן בו היה מונח עביט של שופכין. הרבי רבי אלימלך הצטער מאד על כך שאינם יכולים לומר שם שום דבר שבקדושה.

פנה אליו הרבי רבי זושא ואמר לו, אחי היקר מה לך עצב, הלא הקב"ה הוא הכניסנו למקום זה, והוא הזמין עתה בפנינו מצווה נדירה - מצווה שלא לעסוק בתורה, מצווה שלא להתפלל, מה טוב ומה נעים שנצא בריקוד ומחול לכבודה של מצווה נדירה... ויצאו במחול סביבות העביט ש"הלא מאת ה' הייתה זאת היא נפלאת בעינינו".

שומר הפתח שהקשיב לקול רינתם נכנס מיהר לשאלם לשמחה מה זו עושה, אך הם לא ענוהו אלא המשיכו בריקודם, בראות השומר שהם מרקדים סביבות העביט, אמר להם וכי דבר זה הוא הגורם לכם שמחה, אקחנו וארחיקנו ממכם, לקחו השומר לעביט וזרקו אל מחוץ לחדרם, ושוב יכלו האחים הקדושים להתפלל ולעסוק בדברים שבקדושה... (באר הפרשה)

"ויהי ברד ואש מתלקחת בתוך הברד" (ט, כד)

במכת ברד התרחש נס בתוך נס! - הברד לא כיבה את האש והאש לא המיסה את הברד, אלא, היו הולכים שניהם יחד ומכים את המצרים.

המשיל ר' אחא משל: מלך אחד היו לו שני גדודי חיילים אמיצים מאד, כל אחד מהגדודים השתדל יותר במלחמה, כדי למצוא חן בעיני המלך. התחרות הזו הביאה לכך שרבו ביניהם ונעשו שונאים זה את זה. לימים עמדה לפרוץ מלחמה חזקה מאד באותה ארץ. כינס המלך את שני מפקדי הגדודים ואמר להם: אני רואה ששניכם אמיצים, גיבורים ונאמנים למלך. בכל פעם הייתי שולח רק גדוד אחד למלחמה, אולם הפעם, מלחמה גדולה עומדת לפרוץ, וצריך אני לעזרת שני הגדודים, אולם מה אעשה ששונאים אתם זה את זה? עשו שלום ביניכם וצאו יחדיו למלחמה, וכך ננצח.

כך גם הוא הנמשל: במכת הברד, אש וברד אינם יכולים לחיות בשלום ביניהם, כי טבע האש להמיס את הברד, וטבע הברד לכבות את האש. אולם כאן עשה הקב"ה שלום ביניהם והיכו יחד במצרים...

את היהודי: "האם הנך מבקש משפט צדק?" "בוודאי!" ענה היהודי בביטחון. ואז הגיע שאלה שהוא כלל לא ציפה לה... המשיך השופט להקשות: "אם כן מדוע הגעת אמש לביתי ונתת לי שוחד?" ותוך כדי דיבור השופט מוציא מכיסו את המעטפה...

התעשת מיד היהודי וענה לשאלת השופט: "כבוד השופט, הלא זה ברור! ידעתי שאתה חברו הטוב של התובע ומשראיתי שאינך פוסל את עצמך לשפוט בינינו, רצייתי שיהיה איזון... על מנת שתשפוט בצורה הוגנת נתתי לך שוחד... כעת אני והשוחד שלי עומדים בקו אחד אל מול החברות שלך עם יריבי..."

כן הוא הנמשל: ה' הכביד את לב פרעה על מנת ליצור איזון בשיקול הדעת של פרעה... ואם זה עדיין לא מספיק עבורו להבין מי מנהיג את העולם, מסרב להכיר בה' ולשלח את בני ישראל בדין הוא שיענש...

"שלח את עמי" (ז, טז)

כאשר מלך אוסטריה העניק שוויון זכויות ליהודים תושבי מדינתו, היו כל ישראל שרויים בשמחה גדולה, מגדולם ועד קטנם חגגו, ריננו וזימרו לכבוד המאורע הגדול, לו זכו. אותה שעה הבחינו תלמידיו של החתם סופר זצ"ל, כי דמעות זולגות מעיני רבם הגדול, וישאלוהו משתוממים, מדוע זה יהא רבינו שרוי בצער בשעה גדולה זו, כאשר העם כולו כה שמח, השיבם החתם סופר ואמר, אמשול לכם משל, ושוב לא תתמהו.

לאחד ממלכי העמים, מלך אדיר וחזק, אשר שלט בכיפה, היה שר חשוב ונכבד, שהמלך חיבבו והוקירו עד מאד. לימים חטא אותו שר ונתחייב ראשו למלכות, אלא מכיון שהיה המלך רחום וחנון, וביותר כלפי שרו, אשר היה מקורב אליו ביותר, החליט המלך להקל בעונשו ולהמירו במאסר לזמן בלתי מוגבל, ויחד עם זאת הבטיח, כי בסופו של דבר יוציאנו לחופשי. והמלך עשה כאשר אמר, השר נשלח אל בור הכלא, שם היה נתון למרותו של מפקד בית הסוהר, אשר התאכזר אליו עד מאד, הוא הכניס לתא אפל וחשוך, מלא טחב וצינה, אולם עם כל זה נחמה פורתא הייתה לו, לאותו אסיר אומלל, והוא התחזק בתקוה, כי בוא יבוא היום, והמלך ישחררנו ממצב מעיק זה וישלחנו לחופשי. והנה באחד הימים הגיע לאוזניו של השר הכלוא קול שאון ותכונה רבה, המתרחשת סביב חדר כלאו, ושמחה רבה מילאה את לבו הרצוץ. הנה סוף סוף באים לשחררני, סבר לתומו, אולם מה גדלה אכזבתו, כאשר נוכח, שכדי לסדר ולנקות את תאו הגיעו שלוחי המלך, ואף לקבוע בו חלון, שישמש לאוורור החדר הטחוב ולתאורתו. לשמע בכיו הנורא, אשר התפרץ מפיו, נדהמו השליחים ושאלוהו, מה מקומה של בכייה זו דווקא עתה, בעת בשורה, כאשר כה מיטיבים אנו את תנאיך במקום אפל זה?

בקול חנוק מדמע התאמץ האסיר להסביר לשואליו, אכן ביקשתם לשפר את מצבי, אך הקלה זו, שאכן הקלה היא ביחס למצבי הנוכחי, הכבדה היא ביחס למצבי הכללי, כל עוד ישבתי נמק בכלאי המעופש והחשוך, תקוה איתנה מילאה את ליבי, כי